

Popis reprezentativní knihy – tzv. Quick Scan

Jaroslav Hašek / Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války I – V zázemí / 1921 / 3. ročník střední školy

úvodní poznámky: *Nejvýznamnější dílo Jaroslava Haška, humoristický román Dobrý voják Švejk je velmi známá a oblíbená literární postava nejenom v české, ale i ve světové literatuře, byl přeložen do 58 jazyků, několikrát zfilmován i zdramatizován.*

Dimenze	Ukazatel	Popis (komplikující faktory)
<i>Základní požadavek upoutat</i>	Čas	První díl má 253 stránek, časová investice zhruba pět dní.
	Zájmy	Satirický, humoristický román se vysmívá válce. Čtenáře zaujme především netradičním pohledem na válku, kde jsou parodováni představitelé armády, monarchie a církve. Vyspělejší čtenář si může utvořit vlastní názor na postavu Švejka – může s ním buď sympatizovat, nebo ho považovat za hlupáka.
	Čtenářská zkušenost	Dílo je určeno pokročilejším čtenářům, kteří si kromě humoru všímají také satiry a parodie. Orientace v příběhu může být také znesnadněna množstvím vsuvek, odboček a epizod.
	Všeobecné znalosti	Čtenář zná kontext první světové války a situaci v Rakousku-Uhersku. Měl by mít znalosti dobové hierarchie společnosti. Je také nutné znát aspoň okrajově typologii postav, které jsou charakterizovány vztahem ke Švejkovi.
<i>Obeznamenost s literárním stylem</i>	Oborově specifické znalosti a zkušenosti	Pro správné porozumění je třeba znalost německého jazyka, který se objevuje v mnoha pasážích knihy. Důležitá je také znalost vojenského slangu a alespoň okrajová znalost publicistického stylu.
	Slovní zásoba	Slovní zásoba je velice bohatá, jejím základem je hovorová řeč postav a archaický jazyk vypravěče. Dále se objevuje spousta vulgarismů, germanismů a vojenského slangu. Objevuje se zde také slovní zásoba vědeckých spisů a písnových textů.
	Větné konstrukce	Větné konstrukce nejsou nijak složité, většinou se jedná o souvětí souřadná. V textu se také objevují často dialogy a monologické promluvy Švejka.
	Stylistika	Jde o satirický román doplněný o různé publicistické útvary, jako jsou autentické vyhláška a nařízení. Vládnoucí vrstva je líčena ironicky jako karikatura. Oproti tomu jsou lidové postavy idealizované, nechybí zde ale příměs ironie.

<i>Obeznamenost s literárními postupy</i>	Děj	Děj se odehrává za první světové války a popisuje Švejkovy zážitky z války. Ústředním motivem je parodie války, monarchie a církve.
	Časový sled	Příběh je vyprávěn chronologicky. Plynulost je narušena pásmem autenticity (nařízení, vyhlášky), nebo vzpomínkami a názory samotného vypravěče.
	Dějové linie	Jde o románovou tetralogii – V zázemí (1921), Na frontě (1922), Velký výprask (1922), Pokračování velkého výprasku (1923), čtvrtý díl není dokončen. Každý díl popisuje konkrétní období Švejkova působení během války. Děj jednotlivých dílů na sebe navazuje.
	Perspektiva	Příběh je vyprávěn vševědoucím nadosobním vypravěčem, který je velmi osobitý. Vyprávění je doplněno o četné dialogy a rozsáhlé Švejkovy monology.
	Smysl	Román má upozornit na nedostatky ve společnosti (parodována především armáda, rakouská monarchie a církev) a na nesmyslnost války.
<i>Obeznamenost s literárními postavami</i>	Charakter postav	Ústřední postavou je voják Švejk. Nejedná se o postavu jednoznačnou – působí jako parodická figura rakouského „řádného vojáka“. Je na samotném čtenáři, jaký ke Švejkovi zaujme postoj – může ho považovat za hloupého nebo tzv. šibala, který promyšleným jednáním odhaluje nedostatky druhých. Charakter ostatních postav je definován na základě jejich vztahu ke Švejkovi.
	Počet	Hlavní postavou je Švejk, ostatní počet postav je v každém díle různý. Z výraznějších postav prvního dílu můžeme jmenovat nadporučíka Lukáše a feldkuráta Katze, ostatní postavy jsou pouze epizodní.
	Vztahy	Centrální postavou je Švejk, ostatní postavy, které v příběhu vystupují, jsou definovány ve vztahu ke Švejkovi. Některé postavy vystupují jako jeho spoluhráči (Vaněk, Baloun, Lukáš, Katz), další postavy jako jeho protihráči (Dub, Biegler, Brettschneider).